

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національного технічного
університету «Дніпровська
політехніка», кандидат технічних
наук, професор О.О. Азюковський
15 02 2024 року

ВИСНОВОК

Навчально-наукового інституту державного управління Національного
технічного університету «Дніпровська політехніка» про наукову новизну,
теоретичне та практичне значення результатів дисертації на здобуття
наукового ступеня доктора наук з державного управління

КОРНІЄВСЬКОГО Сергія Володимировича

на тему:

«Теоретико-методологічні засади публічного управління регіональним
розвитком в Україні»
за спеціальністю 25.00.01 - теорія та історія державного управління

ВИТЯГ

з протоколу № 18 розширеного засідання
кафедри державного управління і місцевого самоврядування
від 14 лютого 2024 року

Присутні:

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування: за
списком - 18, присутні на засіданні - 17: Чикаренко І.А., д.держ.упр.,
професор, завідувач кафедри; Бородін Є.І., д.і.н., професор, професор
кафедри; Баштанник В.В., д.держ.упр., професор, професор кафедри;
Гончарук Н.Т., д.держ.упр., професор, професор кафедри; Квітка С.А.,
д.держ.упр., професор, професор кафедри; Липовська Н.А., д.держ.упр.,
професор, професор кафедри; Маматова Т.В., д.держ.упр., професор,
професор кафедри; Старушенко Г.А., к.т.н., професор, професор кафедри;
Хожило І.І., д.держ.упр., професор, професор кафедри; Шпекторенко І.В.,
д.держ.упр., професор, професор кафедри; Багрін О.А., к.держ.упр, доцент
кафедри; Кравцов О.В., к.х.н, доцент, доцент кафедри; Кравцова Т.В., к.т.н.,
доцент, доцент кафедри; Лашенко О.В., к.держ.упр, доцент, доцент кафедри;
Сорокіна Н.Г., д.держ.упр., доцент, доцент кафедри; Тарасенко Т.М.,
д.держ.упр., доцент, доцент кафедри; Шумляєва І.Д., к.держ.упр, доцент,
доцент кафедри.

Запрошені: Крушельницька Т.А., д.держ.упр., професор.

Присутні на засіданні 18 осіб, зокрема докторів наук 12, з них - 11 з
державного управління та кандидатів наук 6 з них 3 - з державного
управління.

СЛУХАЛИ:

Доповідь докторанта Корнієвського Сергія Володимировича про дисертаційну роботу «Теоретико-методологічні засади публічного управління регіональним розвитком в Україні» подану на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління. Тема затверджена вченою радою Дніпропетровського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України (протокол № 07/237 від 23.11. 2020). Науковий консультант – Крушельницька Таїсія Анатоліївна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

Доповідь:

Шановний голово, шановні присутні!

Вашій увазі пропонуються результати дисертаційного дослідження на тему: «Теоретико-методологічні засади публічного управління регіональним розвитком в Україні».

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена сучасними тенденціями підвищення відповідальності органів влади регіонального рівня за прийняття публічно-управлінських рішень, які зумовлені реалізацією реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, та посилюється викликами через збройну агресію російської федерації, що вимагає теоретико-методологічного обґрунтування та імплементації інноваційних напрямів публічного управління регіональним розвитком з акцентом на структурно-функціональне моделювання, концептуалізацію платформного управління процесами міжрегіональної інтеграції, поширення напрямів використання цифрових технологій, підходів смарт-спеціалізації тощо.

Усвідомлення того, що процеси регіонального розвитку залежать від безлічі аспектів, дало поштовх до розроблення і втілення більш сучасних підходів до визначення його базових політичних засад. В сучасних умовах превалювання економічних чинників замінюється врахуванням екологічних, соціальних та управлінських чинників у розвиткових процесах. Проблеми безпеки, соціального захисту, а також особистісні, гендерні, міжкультурні аспекти тощо мають бути гармонійно об'єднані чим викликають необхідність створення такої політики регіонального розвитку, яка б забезпечила максимальну перевагу і доступність можливостей для кожної людини у регіоні. Тому діяльність регіональних органів влади набуває особливого значення у реалізації планів і цілей регіонального розвитку, а проблеми теоретико-методологічного забезпечення публічного управління регіональним розвитком в Україні зумовлює актуальність нашого дослідження.

Одним з інноваційних напрямів політики регіонального розвитку є міжрегіональна інтеграція. Питання міжрегіональної інтеграції досі не посіли належного місця, як у вітчизняному науковому просторі загалом, так і в науці

публічного управління зокрема.

Через широке проблемне поле інтеграційних процесів питання міжрегіональної інтеграції розглядаються у науковій літературі з різних поглядів з превалюванням досліджень економічної складової. Водночас проблематика впливу публічно-управлінських рішень на інтеграційні процеси в регіонах залишилась практично поза увагою науковців. Тому актуалізується формування теоретико-методологічного підґрунтя для наукового забезпечення діяльності органів публічного управління у сфері побудови оптимальних міжрегіональних зв'язків.

Визначення методологічних складових міжрегіональної інтеграції сприятиме діяльності органів публічного управління у сфері формування ефективної політики регіонального розвитку через визначення перспективних напрямів міжрегіонального співробітництва, становлення нових форм та механізмів міжрегіональної взаємодії та ін.

Аналіз закордонного та вітчизняного досвіду у сфері впровадження міжрегіональної інтеграції показав, що, використання методологічного підходу, особливо у публічному управлінні регіональним розвитком, дозволить створити гармонійну об'єктивну систему, що базується на принципах взаємодії та співпраці. Це забезпечить координацію дій всіх учасників інтеграційних процесів.

Визначення міжрегіональної інтеграції як інструмента внутрішньо скоординованого розвитку регіональних системних утворень через створення зв'язків між їх підсистемами дає можливість побудувати структуровану динамічну систему інтегративної взаємодії, яка є актуальною для сучасних тенденцій інтеграції. Побудова мережеских форм організації і встановлення відповідних зв'язків є істотною складовою у досягненні ефективності цієї інтеграції.

Дослідження вітчизняної практики розвитку міжрегіональної інтеграції засвідчили проблемні питання, вивченню яких присвячене дисертаційне дослідження: активізація розвитку міжрегіональної інтеграції потребує удосконалення її інституційно-правового забезпечення; сучасні напрями та форми міжрегіональної інтеграції не набули належного рівня імплементації в Україні. Отже, серед векторів удосконалення політики регіонального розвитку у сфері міжрегіональної інтеграції обрано: підвищення ефективності впровадження у вітчизняну практику публічного управління концепції розумної спеціалізації як важливого інструменту сприяння міжрегіональному співробітництву; багатокритеріальний підхід до відбору міжрегіональних проектів; імплементація мережеских методів у процесі публічного управління міжрегіональною інтеграцією; впровадження платформного управління міжрегіональною інтеграцією. Концептуалізація платформного управління процесами міжрегіональної співпраці забезпечить координацію взаємодії органів влади, громадян, неурядових організацій та бізнесу у процесах прийняття рішень з метою підвищення ефективності публічного управління регіональним розвитком в Україні.

Мета дисертаційного дослідження обґрунтування теоретико-

методологічних засад публічного управління регіональним розвитком в Україні та формулювання практичних пропозицій щодо їх впровадження.

Об'єктом дослідження є сукупність суспільних відносин щодо процесу регіонального розвитку.

Предметом дослідження - формулювання теоретико-методологічних засад публічного управління регіональним розвитком в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні актуальної наукової проблеми з обґрунтування методологічних засад, а також розроблення науково-практичних рекомендацій щодо публічного управління регіональним розвитком в Україні. Найбільш важливими науковими результатами, що відбивають ступінь та зміст отриманої наукової новизни та виносяться на захист, є такі:

уперше:

- розроблено структурно-функціональну модель регіонального системного утворення, що забезпечує ідентифікацію основних учасників у економічній, соціальній, екологічній та управлінській підсистемах та встановленню якості їх взаємозв'язків та взаємодії. Ці взаємозв'язки і взаємодії визначають стан системи і можуть бути сильними або слабкими, регулярними або нерегулярними, що допоможе описати стан регіонального розвитку та сприятиме: аналізу поточного стану регіону; оцінці ефективності функціонування моделі порівняно з попередніми станами регіону; виявленню потенційних можливостей розвитку регіону та плануванню на цій основі можливих напрямів розвитку (на основі оцінки переваг і недоліків); обґрунтуванню вибору та впровадженню ефективних методів регіонального розвитку та інших аспектів;

- розроблені ключові положення концепту платформного управління процесами міжрегіональної інтеграції в Україні, а саме: запропоновані функціональні рівні побудови державної цифрової платформи у публічному управлінні, концептуальна архітектура державної цифрової платформи управління міжрегіональною інтеграцією, під якою розуміється програмне забезпечення з централізованим механізмом управління, яке створене відповідним центральним органом виконавчої влади, для виконання функцій генерації публічно-управлінських рішень щодо побудови ефективної системи міжрегіональних зв'язків;

удосконалено:

- підходи до розгляду методологічного базису публічного управління регіональним розвитком та його складових, що дозволило визначити зміну належності змісту поняття “регіон” - переходу з економічної категорії до управлінської завдяки складним управлінським процесам та зв'язкам, визначити відмінності розуміння понять “розвиток регіонів” і “регіональний розвиток”;

- обґрунтування методологічних складових міжрегіональної інтеграції, які включають: сутність, принципи, суб'єкти та об'єкти, головні фактори розвитку міжрегіональної інтеграції, основні напрями, а також форми та механізми міжрегіональної взаємодії, в тому числі її інституційно-правове

забезпечення;

- узагальнення тенденцій розвитку формування регіональної політики країн-членів ЄС упродовж історичних етапів її розвитку (з п'ятдесятих років минулого століття до сьогодення), які вирізняються правовим забезпеченням, інструментами реалізації та цілепокладанням, зокрема, виявлено такі тенденції: тяжіння регіональної політики країн-членів ЄС до нарощення ступеня посилення економічного та соціального згуртування регіонів; спрямування стратегічних пріоритетів регіональної політики на зменшення економіко-соціальних розривів між різними регіонами, подолання відсталості менш розвинених територій; формування інструментів посилення політики згуртування регіонів;

- теоретичні положення щодо побудови системної моделі оцінки ефективності міжрегіонального інвестиційного проекту, яка включає чотири складових – економічну, соціальну, бюджетну та екологічну із застосуванням методу багатокритеріальної оптимізації;

- підходи до формування міжрегіональних кластерів, у результаті чого запропоновано структуру міжрегіонального кластера та низку ефективних інструментів розвитку кластерів, серед яких: форсайт кластера; ланцюжок цінності кластера; лінійна модель інноваційної діяльності; бенчмаркінг міжрегіонального кластера; бізнес-модель інфраструктурної організації кластера; розвиток соціального капіталу кластера та модель “3б стратагем”;

дістали подальшого розвитку:

- підходи до визначення складових методології дослідження регіонального розвитку, серед яких виділено такі методи: системний, інституційний, діалектичний, структурно-функціональний, соціологічний, історичний, статистичний, ситуаційний, порівняльний аналіз, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, вимірювання, описання, узагальнення, спостереження, картографічний, аналіз документів та ін.

- теоретичний зміст поняття “міжрегіональна інтеграція” як процесу побудови системи взаємозв’язків між соціальною, економічною, екологічною та управлінською підсистемами двох або більше регіональних системних утворень з метою ефективного розподілу ресурсів для досягнення нового, вищого рівня розвитку регіонів, що інтегруються;

- узагальнення типології законодавства та особливостей впливу різних груп законів за типами на державне управління регіональним розвитком, зокрема, виявлено такі типи і відповідні їх особливості: статусне законодавство - визначення статусу та повноважень органів влади в щодо державної регіональної політики та регіонального розвитку; законодавство регіонального розвитку - визначення компетенцій центрального органу виконавчої влади з регіонального розвитку і документальної основи їх діяльності; ресурсне законодавство - визначення ресурсного забезпечення на регіонального розвитку на коротко-, середньо- і довгострокову перспективу; інвестиційне законодавство - визначення порядку формування механізму залучення інвестицій у регіональний розвиток; для просторового планування - визначення процесу розробки схем планування території області та районів;

- методичні основи імплементації успішних світових практик щодо використання підходів смарт-спеціалізації до активізації процесів міжрегіональної інтеграції;

- підхід до розробки політики регіонального розвитку в сучасних умовах в Україні, який передбачає реалізацію загальнонаціональних інвестиційних програм, розроблених на основі консультацій з органами влади регіонального рівня, в поєднанні з додатковою регіональною політикою, яка фінансується спільно.

Досягнення визначеної мети дисертаційного дослідження дозволило зробити такі висновки.

1. В умовах сучасної децентралізованої системи публічного управління регіональним розвитком необхідним є більш детальний аналіз наявних теоретичних визначень в цій сфері.

Для аналізу проблематики регіонального розвитку є необхідність уточнення таких понять, як “регіон”, “регіональний розвиток” та “розвиток регіону”. Точне визначення даних понять надасть більшу релевантність результатам дослідження та можливість розробити практичні рекомендації для подальшої реалізації.

Виділено основні підходи до визначення поняття “регіон”, серед яких: територіальний, системний та управлінський. Зазначені підходи дозволили сформулювати визначення, згідно з яким регіон – це системне утворення в межах адміністративно-територіальної одиниці субнаціонального рівня, яке поєднує політичну (управлінську), економічну, соціальну та екологічну підсистеми та характеризується як зовнішнім впливом на її елементи у вигляді державної політики регіонального розвитку, так і внутрішнім впливом у вигляді рішень місцевих органів влади.

На основі динамічного та структурного підходів узагальнені відмінності понять “регіональний розвиток” та “розвиток регіонів” та надано таке визначення: регіональний розвиток – процес змін у соціальній, екологічній, економічній та управлінській підсистемах регіонального системного утворення, який орієнтований на позитивну динаміку параметрів рівня і якості життя населення на основі збалансованого відтворення потенціалів регіону.

Стверджується, що сучасні підходи до формування та реалізації політики регіонального розвитку передбачають побудову багатоаспектної моделі розвитку, на основі цього під політикою регіонального розвитку запропоновано розуміти сукупність обґрунтованих ідей і концепцій розвитку, розроблених на центральному та регіональному рівнях, сфокусованих в інтегрованій системі стратегічних і поточних заходів та спрямованих на забезпечення збалансованого комплексного розвитку складових регіонального системного утворення, який сприяє ефективному відтворенню потенціалів регіону.

Надані практичні рекомендації щодо підтримки регіонального розвитку у контексті інноваційних та інфраструктурних змін.

2. З метою розробки цілісної теорії та методології регіонального розвитку, важливим завданням є аналіз та структуризація наукових досягнень

у цій галузі. Відповідно, є потреба вивчити методи й підходи наукового дослідження реальності та їх практичне застосування у вивченні політики регіонального розвитку в Україні.

Зазначається, що в сучасній науковій спільноті вже сформувалися різні методологічні концепції з різним рівнем і широтою охоплення, а саме: загальнонаукова методологія, міждисциплінарна методологія та методологія окремих наук. Різноманітність соціальних систем, як об'єктів публічного управління, відкриває шлях до методологічного плюралізму та одночасного використання різних рівнів методології публічного управління. Іншими словами, методологія публічного управління визначається як міждисциплінарним характером науки публічного управління та специфікою об'єкта і предмета дослідження. З урахуванням викладеного вище, методологічна основа досліджень у галузі публічного управління залежить від ступеня розвиненості і можливостей як методології публічного управління, так і загальної методології соціальних наук.

Скориставшись цими узагальненими підходами, запропоновано таку структуру методології дослідження публічного управління регіональним розвитком: загальнонаукова методологія, методологія на міждисциплінарному рівні, методологія науки “публічне управління” і методологія наукового дослідження регіонального розвитку. Розглянуті третій і четвертий рівні зазначеної структури.

Розглянуто структуру методології публічного управління, яка складається з принципів, категорій, норм, цінностей, парадигм, теорій та методів.

Згруповані конкретні наукові підходи з метою створення методології дослідження регіонального розвитку. Зазначена методологія повинна поєднати наступні методи: системний, інституційний, діалектичний, структурно-функціональний, соціологічний, історичний, статистичний, ситуаційний, порівняльний аналіз, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, вимірювання, описання, узагальнення, спостереження, картографічний, аналіз документів та ін. Надані пропозиції щодо використання вказаних методів під час дослідження стану регіонального розвитку.

3. Досліджено підходи до класифікації моделей. Враховуючи завдання побудови структурно-функціональної моделі регіонального системного утворення детально розглянуто цей вид моделювання. Розроблені та запропоновані етапи аналізу соціально-економічного розвитку регіону: етап аналізу механізму регіонального розвитку, який включає теоретичний аспект; етап аналізу специфіки соціально-економічного розвитку окремих регіонів, з фокусом на прикладний і фактологічний аспекти; етап аналізу організаційно-функціональної специфіки розвитку окремих регіонів, з орієнтацією на прикладний і інституційний аспекти; етап аналізу організаційно-функціональної специфіки розвитку окремих регіонів, що охоплює прикладний і верифікаційний аспекти. Наведена етапізація дозволяє здійснити моделювання публічного управління сталим регіональним розвитком.

Запропоновано розглядати регіональне системне утворення як поєднання чотирьох підсистем: економічної, соціальної, екологічної та управлінської. Розуміння того, процеси структурно-функціонального моделювання розвитку конкретного регіону сприятимуть ідентифікації основних учасників у чотирьох підсистемах та встановленню якості їх взаємозв'язків та взаємодії, які визначають стан системи і можуть бути сильними або слабкими, регулярними або нерегулярними дозволило побудувати структурно-функціональну модель регіонального системного утворення.

4. Наведено основні складові процеси міжрегіональної інтеграції. В ході аналізу методологічних аспектів міжрегіональної інтеграції розглянуто особливості розуміння терміну “інтеграція”. Зазначено, що особливою формою обмеженої територіальними рамками інтеграції є міжрегіональна інтеграція.

Аналіз літературних джерел підтвердив, що міжрегіональна інтеграція є універсальним, складним і багатоаспектним процесом. Тому необхідним є формування теоретико-методологічної бази для наукового забезпечення діяльності органів публічного управління у сфері побудови оптимальних міжрегіональних зв'язків.

Визначено, що головною метою міжрегіональної інтеграції є досягнення оптимального соціально-економічного розвитку регіонів шляхом розв'язання територіальних проблем міжрегіонального характеру. До основних принципів міжрегіональної інтеграції включено системність, динамічність, ділове партнерство, прагматизм, адаптивність, субсидіарність, цілеспрямованість, добровільність, співфінансування, прозорість, поступовість, рівність регіонів при взаємодії, легітимність інтересів регіонів, погодженість інтересів державних і регіональних органів влади.

Об'єктами міжрегіональної інтеграції є розвиток економічних та соціально-гуманітарних зв'язків між регіонами, а також вплив дій органів влади на інтеграційні процеси.

Запропоновано доповнити перелік чинників взаємодії територій такими факторами, як спільне використання регіонами інфраструктури, включаючи енергетичну та транспортну інфраструктуру, а також спільне використання науково-дослідних розробок та природноресурсного потенціалу регіонів.

Засновуючись на аналізі наукової літератури виділені основні напрями міжрегіональної інтеграції та перелічені її механізми.

Узагальнення сукупності наведених методологічних підходів дослідження процесів міжрегіональної інтеграції дозволило представити наступне твердження: міжрегіональна інтеграція є інноваційним напрямом політики регіонального розвитку та ефективність інтеграційних процесів задається і регулюється системним і цілеспрямованим впливом органів публічного управління на встановлення економічних, соціально-гуманітарних та інших зв'язків між регіонами.

Запропоновано низку загальних практичних кроків, які сприятимуть прискоренню процесу прийняття рішень органами публічної влади у сфері міжрегіональної інтеграції та підвищать їх ефективність.

5. Наведено етапізацію розвитку регіональної політики країн-членів ЄС на основі економічних, правових засад та інструментів політики.

Зроблено висновок, що розвиток європейської спільноти пройшов кілька етапів, починаючи з п'ятдесятих років минулого століття. Збільшення інтеграційних процесів у країнах-членах ЄС значно розширило можливості регіональної політики Союзу. Виникнення потреби у подоланні великих соціально-економічних нерівностей між регіонами ЄС призвело до посилення впливу цієї політики. Одним з головних інструментів для досягнення цієї мети був набір спеціалізованих структурних фондів, кількість яких змінювалася залежно від еволюції цілей регіональної політики ЄС.

Регіональна політика ЄС ґрунтується на правовій основі та інституціональних засадах. Завдяки впровадженню нормативних документів Ради Європи та розширенню повноважень інституційних структур, спільна регіональна політика ЄС отримала стійке підґрунтя для свого становлення та розвитку.

Проведено порівняльний аналіз регіональної політики ЄС і національної політики регіонального розвитку, на основі якого визначено, що регіональна політика в Україні потребує додаткової роботи в декількох напрямках. Перш за все, це стосується правової рамки, яка потребує доопрацювання та змін в інституційній структурі, а також вдосконалення організаційної спроможності.

6. Розглянуто етапізацію розвитку правових засад формування та реалізації політики регіонального розвитку в Україні та запропоновано доповнити її етапом формування державної регіональної політики, яка заснована на європейських стандартах та здійснюється в умовах реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Досліджено підходи до класифікації законодавства у сфері регіонального розвитку та запропоновано систематизацію документів для регіонального розвитку, а також зазначено, що європейська система державної регіональної політики в Україні сформована, водночас описані певні проблеми щодо дієвості цієї системи та наведені шляхи їх вирішення, що сприятиме подоланню проблеми недостатнього зв'язку між стратегічним і бюджетним плануванням та створить ефективний механізм практичної реалізації Державної стратегії регіонального розвитку. Також буде забезпечено впровадження єдиного підходу до розробки та реалізації стратегічних документів на місцевому рівні.

В умовах збройної агресії російської федерації стає актуальним завдання подолання кризових явищ, що виникли в результаті війни. Системне планування відновлення та подальшого розвитку країни відкриває унікальну можливість для здійснення всеосяжної трансформації територіальних громад та регіонів. Для досягнення цих цілей є необхідним прийняття нових та внесення низки змін до чинних нормативно-правових актів у сфері формування та реалізації політики регіонального розвитку. Проаналізовано вплив вже прийнятих під час війни нормативно-правових актів у сфері розроблення механізму фінансування відновлення регіонів та громад, інших

сферах регіонального розвитку, а також наведено перелік актів, які мають бути прийняті або змінені з метою сприяння забезпеченню відновлення та розвитку територій на основі кращих міжнародних практик із застосуванням сучасних рішень і “зелених” технологій, що дозволить здійснити суттєвий трансформаційний ривок для громад і регіонів України.

7. Здійснення порівняльно-історичного розгляду галузевого та регіонального підходів до формування політики регіонального розвитку виявило те, що уряди низки європейських країн в 1950-1980-х роках використовували практику прямого втручання для підтримки всього промислового сектору з метою уповільнення або зупинки занепаду старих промислових галузей. Цей підхід був названий галузевою політикою, оскільки він спрямовувався на конкретні галузі. Але, попри зусилля країн у впровадженні ефективної політики регіонального розвитку, виникли соціально-економічні проблеми на певних територіях цих країн. Це призвело до переходу від підтримки окремих галузей та секторів до заходів, спрямованих на розвиток конкретних регіонів, тобто до формування регіонального підходу. Регіональний підхід полягає у створенні сприятливих умов для розвитку регіону як системи, а не в безпосередній підтримці окремих галузей. Державна політика сприяння економіці, до певної міри, відмовилася від галузевого спрямування, замінюючи його комплексним управлінським впливом, спрямованим на розвиток всього регіону. Проведено узагальнення відмінностей галузевого і територіального підходів.

Зазначається, що інтегрований підхід до реалізації державної регіональної політики передбачає поєднання трьох компонентів політики регіонального розвитку: секторального (галузевого), територіально-просторового і управлінського. Розглянуто сутність та узагальнено зміст цих компонентів та їх кореляцію із цілями регіонального розвитку країн ЄС.

Отримані результати дослідження дозволили уточнити підхід до розробки політики регіонального розвитку в сучасних умовах в Україні. Актуальним є впровадження моделі політики, яка є характерною для унітарних європейських країн. Ця модель передбачає реалізацію загальнонаціональних інвестиційних програм, розроблених на основі консультацій з органами влади регіонального рівня, в поєднанні з додатковою регіональною політикою, яка фінансується спільно. Така регіональна політика здійснюється, планується, реалізується та моніториться переважно органами влади на регіональному рівні.

8. Наведено, що стратегії є найбільш ефективним інструментом реалізації політики регіонального розвитку, і сьогодні вони повинні базуватись на інтелектуальній спеціалізації та інноваційному потенціалі регіонів. Розглянуто чотири основних підходи до типологізації стратегічного менеджменту та викладена їх сутність. Досліджені етапи розробки та реалізації стратегії регіонального розвитку та їх методичне наповнення.

Проведений аналіз регіональних стратегій розвитку на період до 2020 року та на період 2021-2027 років щодо їх змістовного наповнення, наповнення рівнів конкретизації та спрямованості цілей виявив те, що всім

регіональним стратегіям притаманна обмеженість стратегії територіальними рамками регіону (відсутність розгляду зовнішньоекономічних та міжрегіональних аспектів економічних взаємодій) та повна відсутність аналізу питань узгодженості, сформованої регіональної стратегії з іншими стратегічними та програмними документами як загальнодержавного, так і регіонального рівня (інших регіональних суб'єктів). На підставі аналізу регіональних стратегій запропоновано ряд рекомендацій для їх вдосконалення з метою більш ефективного використання потенціалу цих документів для регіонального розвитку.

На основі розгляду основних взаємопов'язаних складових процесу міжрегіональної інтеграції визначено, що одним з інструментів міжрегіональної інтеграції є міжрегіональні інноваційні проекти та розглянуто науково-методичне забезпечення процесів відбору оптимального міжрегіонального проекту, яке засноване на комплексному підході з використанням методів багатокритеріальної оптимізації, що зосереджені на побудові інтегрального показника. Для оцінки ефективності міжрегіонального інвестиційного проекту розроблена система показників, яка побудована на основі чотирьох складових: економічної, соціальної, бюджетної та екологічної, а також запропоновані етапи оцінки міжрегіональних інвестиційних проектів.

Аналіз такого інструменту міжрегіональної інтеграції як угоди про міжрегіональне співробітництво показав, що найбільша кількість договорів (19) діє у Запорізькій області. Водночас Житомирська, Київська та Черкаська області взагалі не уклали жодної угоди про співпрацю з іншими областями. Крім того, сфера співробітництва, яка зазначена у предметах угод, має загальний характер та не містить конкретних проектів. Тільки Херсонська, Миколаївська та Одеська області визначили в угоді про співпрацю партнерство з питань відновлення зрошення на півдні України та співробітництво у сфері розвитку дорожнього господарства.

Визначено, що в сучасних умовах однією з головних проблем регіонального розвитку в Україні є його інституційна складова, яка характеризується недостатньою розвиненістю та роллю, що зростає в трансформаційних умовах. Формування системи інститутів для забезпечення активізації процесів регіонального розвитку загалом та міжрегіональної інтеграції зокрема є важливою передумовою успішності реформ.

Аналіз наукової літератури показав, що в роботах загалом панує думка, що інтеграція вимагає не лише міжрегіональної співпраці, але й інституційного врегулювання через формування нових управлінських інститутів.

Дослідження нормативно-правової сфери міжрегіональної інтеграції дозволило зробити висновок, що у вітчизняному законодавстві відсутнє нормативно закріплене визначення цього терміну. Запропоновано таке визначення: міжрегіональна інтеграція – це процес побудови системи взаємозв'язків між соціальною, економічною, екологічною та управлінською підсистемами двох або більше регіональних системних утворень з метою

ефективного розподілу ресурсів для досягнення нового, вищого рівня розвитку регіонів, що інтегруються.

9. Визначення релевантних тенденцій інтегративних процесів показало, що однією з таких тенденцій є спрямування зусиль інститутів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій на побудову мережевих структур та установа міжрегіональних зв'язків за зразком мережевих моделей, які вже успішно впроваджуються в країнах Європейського Союзу як інструмент для забезпечення інтеграції.

Здійснено визначення термінів та сутності мережевого управління та проведено розгляд мережевих теорій, серед яких: теорія графів, теорія рівного виробництва, теорія мережевих акторів, теорія сили слабких зв'язків Марка Грановеттера та теорія структурних дірок Берта. Визначено, що особливого значення у сфері публічного управління має дескриптивна теорія, яка зосереджується на описі та аналізі структури політичних мереж.

На основі розглянутих різноманітних типів та рівнів мереж запропоновано модель мережі міжрегіональної інтеграції та докладно розкрито поняття міжрегіонального кластера як складової цієї моделі.

Визначено, що особливості формування та існування мереж необхідно враховувати при реалізації політики регіонального розвитку загалом, а також у питаннях міжрегіональної інтеграції зокрема. Врахування динаміки та адаптивності мереж допоможе створити більш ефективні та стійкі стратегії розвитку регіонів та сприятиме успішному зближенню різних регіонів через міжрегіональну інтеграцію.

10. Аналіз літературних джерел, в яких розглядається проблематика смарт-спеціалізації, дозволив зробити узагальнення про те, що основним припущенням стратегії розумної спеціалізації є виділення унікальних сильних сторін і можливостей, характерних для конкретної території. Вибір розумної спеціалізації спрямований на оптимальне використання ресурсів регіону шляхом найкращого поєднання потенціалу науки, освіти та економіки. Крім того, впровадження стратегій розумної спеціалізації в регіонах – це не одинична подія, а безперервний процес управління. Такий підхід підкреслює важливість стратегічного міжрегіонального співробітництва.

З розвитком методології смарт-спеціалізації все більшої значущості набуває її інтеграційна компонента. Тому одним із принципів, на яких базується концепція розумної спеціалізації, є розвиток кластерів та створення платформ міжрегіональної співпраці. З метою більш ефективного використання власних потенціалів кожного регіону пропонується впровадження побудови міжрегіональних стратегій смарт-спеціалізації та запровадити нові положення та механізми для підтримки міжрегіонального співробітництва.

Необхідним є обмін між регіонами загальними базами даних, галузевими та технологічними визначеннями тощо. Крім того, створення постійного форуму для об'єднання та обговорення спільних для регіонів проблем і труднощів, а також ініціювання процесу обміну інформацією між регіонами з питань, пов'язаних з міжрегіональною співпрацею також може

активізувати процеси міжрегіональної інтеграції.

Сьогодні формується новий тип впливу державної влади, заснований на ефективній взаємодії між владою, бізнесом та університетами. В основі такої моделі управління є платформа для стратегічної взаємодії з багатьма зацікавленими сторонами. Управління потрійною взаємодією мобілізує спроможність приймати рішення в державному та приватному секторах і ставить університети та освітній сектор в цілому в центр стратегій зростання – як постачальників навичок, так і інноваційних результатів.

Такий підхід вимагає від регіональних органів влади вдосконалювати свої стратегічні знання та навички для ефективного сприяння міжрегіональним інвестиційним проектам.

Імплементация в практику регіонального управління підходу смарт-спеціалізації створює передумови для інтенсифікації інтеграційних процесів та формування внутрішніх і зовнішніх умов для конкурентоспроможного розвитку України.

11. В умовах сьогодення формування ефективної системи публічного управління вимагає постійного удосконалення політичних та економічних інститутів. Раціональні зміни, наскільки складними і неймовірними вони не були б, – необхідні, інакше ці інститути втратять гнучкість і адаптивність, вони не зможуть встояти перед новими та складними соціально-економічними викликами. В наші дні, коли реформування потребують не тільки процеси вибору політичного спрямування, але перш за все методи прийняття політичних рішень, трансформація означає звернення до здібностей, знань і професіоналізму людей і створення інститутів, які вміють керувати та розпоряджатися неоціненним людським капіталом.

Досягнення цих завдань неможливо без використання сучасних цифрових технологій. Нові технології, надавши управлінцям та громадянам можливість співпрацювати, прискорюють доступ не лише до інформації, часом надмірної, а й до цінного колективного знання та творчості, необхідної для відбору оптимальних інноваційних пропозицій та рішень.

Зазначено, що сьогодні практичним відображенням ідеї електронного урядування з метою трансформації публічного управління стає концепція платформного управління, яка пройшла шлях від візіонерського прогнозу щодо майбутнього публічного управління до успішного практичного впровадження у багатьох країнах. Проведено аналіз нормативно-правових актів, в яких визначені засади електронного урядування загалом та платформного управління зокрема та наведено визначення державних цифрових платформ як концепції утворення державних органів, орієнтованих на одночасне поліпшення якості послуг, оптимізацію кількості державних службовців та зменшення витрат.

З метою побудови концепту “платформне управління міжрегіональною інтеграцією” детально розглянуті теоретичні визначення поняттєвого апарату у цій сфері: поняття “цифрова платформа”, поняття “державна цифрова платформа”, класифікація цифрових платформ за типами відповідно до їх функції, умови існування, загальний устрій тощо. На основі розгляду

запропоноване таке визначення: державна цифрова платформа управління міжрегіональною інтеграцією є програмним забезпеченням з централізованим механізмом управління, яке створене відповідним центральним органом виконавчої влади, для виконання функцій генерації публічно-управлінських рішень щодо побудови ефективної системи міжрегіональних зв'язків.

Також розроблені функціональні рівні побудови державної цифрової платформи у публічному управлінні, які включають: рівень розміщення інформації, рівень комунікації, рівень реагування, рівень прийняття рішень.

Розроблено перелік компонентів цифрової платформи:

1. Ядро та оболонка (забезпечення ефективності використання ресурсів);
2. Програмні компоненти (можливість удосконалення платформи, можливість спільного створення цінностей);
3. Модульна архітектура (можливість підключення учасників різного рівня);
4. Відкритий інтерфейс (сприяє інноваційній поведінці учасників);
5. Відповідний механізм управління платформою (централізований, децентралізований);
6. Зворотний зв'язок з учасниками.

Надано функціональне призначення кожного з компонентів.

Впровадження державної цифрової платформи як інструменту управління міжрегіональною інтеграцією сприятиме підвищенню ефективності публічно-управлінських рішень, зниженню транзакційних витрат на управління, а також забезпечить досягнення нового якісного рівня регіонального розвитку в Україні.

Доповідь закінчено. Дякую за увагу !

Запитання:

Н.А. Липовська, д.держ.упр., професор: Шановний Сергію Володимировичу, Ви у своєму виступі наголошували на тому, що для аналізу проблематики регіонального розвитку є необхідність уточнення таких понять, як “регіон”, “регіональний розвиток” та “розвиток регіону”. В чому, на Ваш погляд полягає відмінність між регіональним розвитком та розвитком регіону?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Регіональний розвиток є загальносистемним поняттям і має застосовуватись у разі, коли вивчається система в цілому, тобто національна економіка як сукупність підсистем – регіонів. Тобто увага концентрується на функції системи “регіон” у системі вищого рівня. Під розвитком регіонів слід розуміти такі якісні прогресивні зміни територіальної, компонентної та управлінської структури регіонів, що забезпечують підвищення якості життя населення конкретної території. У цьому випадку увага концентрується на структурі системи “регіон” та взаємодії елементів, що її складають.

Н.А. Липовська, д.держ.упр., професор: У своєму дослідженні Ви згрупували конкретні наукові підходи з метою створення методології дослідження регіонального розвитку. Яким може бути практичне

використання наукових методів у процесі вивчення проблем публічного управління регіональним розвитком?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Системний підхід передбачає використання певної схеми пояснення, яка базується на пошуку конкретних механізмів для забезпечення цілісності регіональної системи та виявлення повної типології її зв'язків. Соціологічний підхід розширює можливості для більш точного вимірювання й оцінки процесів формування та взаємодії суспільних і управлінських цінностей у регіонах. Історичний підхід дозволяє визначити основні етапи розвитку як регіональних системних утворень, так і наукових досліджень, що присвячені їх аналізу. Застосування діалектичного підходу в загальному контексті формування та функціонування суспільних цінностей дозволяє визначити, обґрунтувати та розкрити суттєві особливості, які впливають на процес формування цінностей публічного управління регіональним розвитком. Сутність структурно-функціонального аналізу полягає у виокремленні елементів регіонального системного утворення, які підлягають дослідженню, та визначенні їх місця і значення (функції) у публічному управлінні регіональним розвитком. Статистичний метод надає можливість розкрити конкретні історичні етапи реального та точного стану економічного, соціального та політичного розвитку в регіонах. Порівняльний аналіз включає порівняння процесів розвитку у двох (або більше) регіонах з метою виявлення загальних або специфічних характеристик, які властиві цим регіонам. Дедуктивний метод характеризується логічною послідовністю та застосовується зазвичай після збору та теоретичного аналізу емпіричних даних процесів регіонального розвитку з метою систематизації та послідовного виведення всіх можливих наслідків з цих даних.

Н.Т. Гончарук, д.держ.упр., професор: Шановний Сергію Володимировичу, Ви зазначили, що мережеві моделі вже успішно впроваджуються в країнах Європейського Союзу як інструмент для забезпечення інтеграції. Можете більш докладно пояснити це твердження?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Однією з досліджуваних теорій мереж є описативна теорія, яка має важливе значення у сфері публічного управління, особливо для аналізу інтеграційних процесів, що відбуваються в країнах Євросоюзу. Ця теорія зосереджується на описі та аналізі структури політичних мереж. Прихильники описативної теорії вважають, що Європейський Союз є диференційованою політичною системою. Основна відмінність в прийнятті рішень між ЄС та національними державами полягає у тому, що в ЄС дискусії проводяться групами експертів, а більшість рішень приймається Європейською комісією, а не через класичні методи, що використовуються в національних державах. Прихильники описативної теорії мереж висунули три основні висновки: 1) структура політичних мереж безпосередньо впливає на прийняття політичних рішень; 2) у країнах, які подібні до Європейського Союзу, система управління складається переважно на мережевій основі, а не на типовій ієрархічній системі, яка характерна для національних держав; 3) з часом мережеве управління починає висувати питання про ефективність та легітимність такого

режиму.

Н.Т. Гончарук, д.держ.упр., професор: Як смарт-спеціалізація регіонів може сприяти їх інтеграції?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Проведений аналіз літератури вказує, що сьогодні органами влади, відповідальними за регіональний розвиток та інновації в ЄС, реалізується разом із відповідними зацікавленими сторонами понад 120 стратегій розумної спеціалізації для досліджень та інновацій з метою розвитку та поєднання сильних сторін інновацій із можливостями та потребами бізнесу. Для досягнення цих цілей принцип смарт-спеціалізації передбачає розвиток міжрегіональної співпраці, яка сприятиме регіональній конкурентоспроможності, мінімізуючи дублювання та фрагментацію діяльності, що фінансується з державного бюджету в ЄС. Насправді розширення співпраці між регіонами підтримується так званим зовнішнім виміром, який, як правило, повинен бути присутнім у хорошій стратегії розумної спеціалізації. Цей вимір вимагає вивчення можливих взаємодоповнювань з іншими регіонами ЄС, щоб оцінити власні регіональні активи та конкурентну перевагу, беручи до уваги власну позицію щодо позицій інших регіонів. Деякі науковці вважають, що концепція розумної спеціалізації базується на декількох ключових принципах, серед яких розвиток міжрегіональних кластерів та створення платформ міжрегіональної співпраці. Головним інструментом науковці вважають впровадження побудови міжрегіональних стратегій розумної спеціалізації з метою більш ефективного використання власних потенціалів кожного регіону.

Хожило І.І., д.держ.упр., професор: Шановний Сергію Володимировичу, Ви зазначили, що в ході вирішення завдання побудови структурно-функціональної моделі регіонального системного утворення були розроблені та запропоновані етапи аналізу соціально-економічного розвитку регіону. В чому полягає сутність цих етапів?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Перший етап. Аналіз механізму регіонального розвитку, теоретичний аспект. На цьому етапі здійснюється визначення загальнотеоретичних характеристик розвитку регіонів, узагальнюються характеристики механізму регіонального розвитку, вивчаються загальнотеоретичні підходи, прийнята наукова парадигма, принципи публічного управління. Також визначається місце регіону на глобальному, національному й локальному рівнях, з'ясовуються загальні для всіх регіонів як позитивні тенденції, так недоліки та диспропорції розвитку, так звані, "регіональні хвороби», притаманні для всіх регіонів, а також, варіативність їх поширення і масштаб впливу, це дозволяє сформулювати мету публічного управління сталим розвитком регіону. Другий етап. Аналіз специфіки соціально-економічного розвитку окремих регіонів, прикладний, фактологічний аспект. Передбачає, аналіз статистико-фактологічних матеріалів щодо рівня економічного і соціального розвитку певного регіону – об'єкту дослідження, до них належать: валовий регіональний продукт, темп економічного зростання; наявність/відсутність історичних традицій і гнучкість до сприйняття сучасних тенденцій, характер мультиплікативного

процесу тощо. Розрахунок економічних показників, з'ясування тенденцій розвитку об'єкта, визначення факторів, що впливають на цей процес, аналіз ресурсного потенціалу тощо дають можливість визначити місце даного регіону як об'єкта управління в загальній структурі державної соціально-економічної системи. Третій етап. Аналіз організаційно-функціональної специфіки розвитку окремих регіонів, прикладний, інституційний аспект. Передбачає визначення інституційних характеристик розвитку конкретного регіону: історичні традиції, стиль державноуправлінської діяльності, суб'єкт-об'єктний склад публічного управління сталим регіональним розвитком, виокремлення підсистем сталого розвитку, організаційно-функціональні особливості, система ресурсного забезпечення. Попередні два етапи дають можливість поглянути на конкретний регіон, так би мовити, "згори". На цьому ж етапі проводиться системний аналіз окремого регіону, вивчається мережа ієрархічно-гетерархічних зв'язків тощо це дозволяє виявити та обґрунтувати вибір пріоритетів розвитку з урахуванням глобального, національного й локального рівнів впливу регіону. Четвертий етап. Аналіз організаційно-функціональної специфіки розвитку окремих регіонів, прикладний, верифікаційний аспект. Передбачає, розробку організаційно-функціональної моделі сталого розвитку регіону, визначається коло компетенцій інститутів публічної влади щодо її верифікації, узгоджуються їх функції, обов'язки та відповідальність, формулюються задачі й розробляються механізми та план дій тощо. Цей етап також передбачає коригування й уточнення, для цього визначаються нові фактори та явища. Якщо такі визначені, то для перевірки об'єктивності та правильності отриманих результатів необхідним буде повернення до третього етапу. Як правило, таких ітерацій може бути декілька.

Хожило І.І., д.держ.упр., професор: Ви зазначили, що запропонована Вами структурно-функціональна модель регіонального системного утворення включає чотири підсистеми: економічну, соціальну, екологічну та управлінську. В чому полягають мета та функції цих підсистем?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Для економічної підсистеми основною метою є досягнення найвищого рівня добробуту мешканців регіону, а функцією є забезпечення стабільних темпів економічного зростання протягом визначеного періоду та створення економічної основи для інших підсистем. Соціальна підсистема спрямована на створення умов для формування безпечного соціального середовища в регіоні, а головною метою є забезпечення ефективних механізмів соціального забезпечення людей. Екологічна підсистема має на меті формування екологічно безпечного природного середовища для життя та здоров'я населення регіону. Функція цієї підсистеми полягає у впровадженні екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем регіону з метою поліпшення екологічної ситуації. Підсистема також прагне досягти безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища та підвищення рівня екологічної безпеки. Управлінська підсистема виступає в ролі рушійної сили для досягнення поставлених цілей в зазначених підсистемах регіону. На рівні регіону метою управлінської

підсистеми є організаційно-функціональне забезпечення соціально-економічного розвитку, екологічної безпеки та реалізація державної політики щодо сталого регіонального розвитку. Ключовими функціями цієї підсистеми є узгодження цілей і завдань регіонального розвитку та забезпечення відповідних ресурсів, необхідних для досягнення цих цілей. Для досягнення цілей використовуються інструменти планування, регулювання, контролю та інші.

Т.В. Маматова, д.держ.упр., професор: Шановний Сергію Володимировичу Ви наводили твердження про те, що міжрегіональна інтеграція є інноваційним напрямом політики регіонального розвитку. В чому полягає актуальність міжрегіональної інтеграції у політиці регіонального розвитку?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Актуальність міжрегіональної інтеграції у політиці регіонального розвитку полягає у можливостях зміцнення економічних зв'язків між регіонами, оптимізації інфраструктури на основі спільних розвиткових цілей, зменшенні фінансових витрат, мінімізації негативного впливу міжрегіональної конкуренції на глобальному рівні, об'єднанні потенціалу регіонів для реалізації спільних інвестиційних проєктів, ефективному використанні ресурсів, обміну прогресивним досвідом у сфері регіонального розвитку та інше.

Т.В. Маматова, д.держ.упр., професор: Які практичні кроки треба зробити органам публічної влади для сприяння прискоренню процесу прийняття рішень у сфері міжрегіональної інтеграції?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Перш за все, потрібно визначити загальну мету та цілі інтеграції. На другому етапі проводиться аналіз проблем та визначення потенційних процесів інтеграції. Третій етап – це аналіз процесу інтеграції. На четвертому етапі слід прийняти стратегії, які сприятимуть досягненню цілей міжрегіональної інтеграції. На останньому етапі (етапі реалізації процесу міжрегіональної інтеграції) проводиться моніторинг і оцінка процесу інтеграції, щоб визначити чи вдається досягти заданих цілей. На основі цих даних приймаються рішення щодо вжиття необхідних заходів для активізації інтеграційних процесів між регіонами.

Н.Г. Сорокіна, д.держ.упр., доцент: Шановний Сергію Володимировичу, Ви проводили порівняльний аналіз регіональної політики ЄС і національної політики регіонального розвитку. Які висновки з цього аналізу Ви зробили?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. На період 2021-2027 років ЄС та Україна планують цілеспрямовані політики регіонального розвитку. Основними сферами в цій діяльності є економічний розвиток, розвиток суспільної інфраструктури, захист довкілля та реалізація інноваційних рішень. Загалом, ці дві політики регіонального розвитку схожі у своїй загальній меті підтримки регіональних економічних, соціальних та місцевих проєктів та проєктів, що підтримують економічний розвиток та захист довкілля. Однак існують певні відмінності між двома політиками. Перш за все, Україна

зосереджується на відновленні економіки після повномасштабної агресії російської федерації, а ЄС зосереджується на підтримці місцевих та економічних проєктів та залученні інвестицій. Також ЄС пропонує більше фінансової підтримки та інноваційних рішень для реалізації проєктів.

Можна зазначити, що обидві політики охоплюють п'ять основних напрямків: 1. Політичні напрямки: залучення до розвитку регіонів, так само як і створення більш ефективних і доступних інструментів для політики регіонального розвитку. 2. Фінансові напрямки: підвищення доступності до фінансування для розвитку регіонів, включаючи застосування принципів щодо послідовності та стабільності. 3. Економічні напрямки: розвиток та посилення державної інфраструктури для підтримки економічного росту регіонів, який буде враховувати міжрегіональні відмінності та потреби. 4. Соціальні напрямки: забезпечення рівного доступу до прав і послуг, що додають особисту цінність та забезпечують чесні умови для життя та роботи в кожному регіоні. 5. Інформаційні напрямки: створення простору для більш високоякісного обміну інформацією між регіонами та між державами, що допоможе підтримати ініціативи регіонального розвитку.

Н.Г. Сорокіна, д.держ.упр., доцент: Ви зазначили, що в умовах збройної агресії російської федерації стає актуальним завдання подолання кризових явищ, що виникли в результаті війни. Що, на Вашу думку, треба зробити для виконання цього завдання?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Треба забезпечити прискорення економічного зростання регіонів та територіальних громад на основі ефективного використання внутрішнього потенціалу, створення нових робочих місць, покращення зайнятості населення, забезпечення доступності публічних сервісів та послуг. Ці цілі створюють умови для повернення мігрантів на свою батьківщину. Особлива увага з боку держави має бути приділена підтримці потенційних центрів зростання, які можуть поширювати свій позитивний вплив на розвиток сусідніх територій і впливати на розвиток регіону в цілому. Також необхідним вбачається надання підтримки розвитку територій з особливими проблемами розвитку, що сприятиме зниженню рівня міжрегіональної та внутрішньорегіональної нерівності в розвитку територіальних громад і покращенню якості життя людей незалежно від їх місця проживання.

Т.М. Тарасенко, д.держ.упр., доцент: Шановний Сергію Володимировичу, які висновки Ви зробили здійснивши порівняльно-історичний розгляд галузевого та регіонального підходів до формування політики регіонального розвитку?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Національна політика стала менш спрямованою на окремі галузі, але залишається надзвичайно важливою у сферах, де ринок не здатний стимулювати або створити умови для розвитку, таких як фізична інфраструктура, освіта, кадровий розвиток і т.д. Втручання в функціонування ринку суттєво обмежується невеликими стимулами для бізнесу, зазвичай це допомога початківцям або тим, хто розпочинає діяльність в нових секторах. Хоча значення та вага галузевої політики зменшилися

протягом останніх років, загальна національна інвестиційна політика залишається широко поширеним явищем.

З наведеного вище зрозуміло, що основна мета регіонального підходу полягає в створенні умов для розвитку територій шляхом активізації потенціалу регіонів. Варто відзначити, що впровадження державної політики регіонального розвитку має двоїтий характер: галузевий та регіональний підходи. Плановані показники розвитку мають бути досягнуті шляхом реалізації комплексу заходів у галузях, які розташовані на територіях регіонів країни. Тому основою формування сучасної політики регіонального розвитку є координація заходів в її “регіональних” та “галузевих” інструментах

Т.М. Тарасенко, д.держ.упр., доцент: Ви запропонували науково-методичне забезпечення процесів відбору оптимального міжрегіонального проєкту. В чому полягає його сутність?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Завдання відбору міжрегіональних інвестиційних проєктів для надання бюджетної підтримки є багатокритеріальним і потребує для свого вирішення спеціального комплексного підходу, заснованого на використанні методів багатокритеріальної оптимізації. Доцільно розділити оцінку ефективності інвестиційного проєкту на комерційну та соціально-економічну, яку у відношенні до регіонального інвестиційного проєкту можна назвати регіональною ефективністю. Ця ефективність повинна включати чотири складових – економічну, соціальну, бюджетну та екологічну. Сьогодні в умовах значної обмеженості інвестиційних ресурсів бюджетна складова інноваційного проєкту може визначатись на рівні не вище встановленого нормативу. Але це може привести до неможливості його реалізації. В цьому випадку для обґрунтування перевищення бюджетного ліміту з метою поліпшення результатів проєкту, розробнику необхідно підвищувати інші складові соціально-економічної (регіональної) ефективності. Обмеження може накладатися на дві складові одночасно. Наприклад, якщо при відборі проєктів використовуються обмеження для бюджетної та економічної складових ефективності інвестиційного проєкту, то наскільки б ці показники не перевищували норматив, перевага віддається проєкту із найвищим значенням соціальної складової. Для визначення загальної ефективності міжрегіонального інвестиційного проєкту з урахуванням усіх його складових доцільно визначити деякий інтегральний показник, який враховує всі складові одночасно.

О.Ю. Матвеева, к.держ.упр, доцент: Шановний Сергію Володимировичу, що є в основі ідеї запровадження платформного управління для вирішення завдань публічного управління?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. В основі ідеї є надання органами влади представникам громадянського суспільства, бізнесу та окремим громадянам баз даних та додатків спільного використання для розв’язання суспільних проблем. На цій основі учасники процесу можуть розробляти власні послуги, що зменшує витрати та час надання послуг, а також дозволяє залучати кінцевих користувачів – представників місцевих

спільнот. В результаті держава стає рівноправним учасником процесів взаємодії на платформах та виступає як постачальник, або споживач товару, роботи чи послуги, крім того, є власником платформи.

О.Ю. Матвеева, к.держ.упр., доцент: Шановний Сергію Володимировичу, які, на Ваш погляд, є проблеми у впровадженні таких платформ?

С.В. Корнієвський: Дякую за запитання. Так, досвід впровадження цифровізації публічного управління на основі платформного підходу виявив низку проблемних питань: необхідність послідовного проведення організаційних та технологічних змін, неможливість чіткого визначення витрат та ризиків масштабного впровадження цифрових технологій, необхідність змін в організаційній культурі. Крім того, завданнями органів публічного управління у побудові платформ можуть стати удосконалення нормативно-правової бази, набуття нових професійних компетенцій співробітниками, політична та адміністративна підтримка, а також покращення координації зусиль різних відомств та підрозділів при впровадженні інновацій. Таким чином, впровадження цифрових платформ вимагатиме від державних органів проведення серйозних правових, організаційних та морально-етичних перетворень.

ВИСТУПИЛИ:

Т.А. Крушельницька, д.держ.упр., професор, науковий консультант: слід відзначити широту і складність дисертаційного дослідження, логічність в побудові викладення матеріалу, охоплення широкого спектра елементів в наукових розвідках здобувача. Дисертаційне дослідження є завершеною роботою, в якій приваблює широкий діапазон авторської ерудиції та наукова сміливість у вирішенні наукових завдань та методології дослідження. Проявом творчого мислення дисертанта стали положення наукової новизни, зокрема його обґрунтування теоретико-методологічних засад публічного управління регіональним розвитком, зокрема щодо розроблення структурно-функціональної моделі регіонального системного утворення, узагальнення ключових положень концепту платформного управління процесами міжрегіональної інтеграції в Україні, удосконалення підходів до розгляду методологічного базису публічного управління регіональним розвитком та його складових, що дозволило визначити зміну належності змісту поняття “регіон” - переходу від суто економічній категорії до управлінської тощо. Основні концептуальні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи також мають практичне спрямування та будуть враховані органами публічної влади при визначенні публічної політики в контексті активізації процесів регіонального розвитку і міжрегіональної інтеграції. Про що є довідки про впровадження.

Під час роботи над дисертацією С. Корнієвський провів ретельний аналіз величезного масиву актуальної наукової літератури, зроблені коректні посилання на використані джерела, автор вдало узагальнив наявний матеріал, систематизував його і зробив логічні, обґрунтовані висновки, а також надав

практичні пропозиції.

Дисертація є завершеною самостійною науковою роботою, у якій за результатами проведених досліджень отримано нові обґрунтовані теоретичні та методологічні результати, що закладають базу для вирішення важливої наукової проблеми - обґрунтування теоретичних та методологічних засад, науково-практичних рекомендацій щодо розвитку міжрегіональної інтеграції як інноваційного напрямку у сфері формування та реалізації політики регіонального розвитку. Основні положення та зміст дисертації відображено у 37 публікаціях, зокрема: у 4-х монографіях, одна з яких є одноосібною, 17-ти статтях у наукових фахових виданнях публікаціях, 3-х статтях в зарубіжних виданнях наукометричних баз та 13 праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Наукові результати, висновки та положення, винесені на захист, одержані автором самостійно. Вважаю, що дисертаційне дослідження Корнієвського Сергія Володимировича відповідає вимогам п. 10 «Порядку присудження наукових ступенів» до наукових робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління, закінченим науковим дослідженням і може бути рекомендовано для подальшого розгляду в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 25.00.01 - теорія та історія державного управління.

І.А. Чикаренко, д.держ.упр., професор, рецензент: Ознайомившись з роботою, хочу відзначити, що дисертаційне дослідження є завершеним науковим продуктом, яке має наукову та практичну цінність.

Дисертаційне дослідження є самостійною науковою працею в галузі публічного управління та адміністрування, у якій автор отримав нові науково обґрунтовані результати, що розкривають теоретико-методологічні засади публічного управління регіональним розвитком в Україні, засновані на системному підході до моделювання з врахуванням рівнів управління та процедур взаємовідносин держави й суспільства та світового досвіду. Дисертаційне дослідження є першим комплексним дослідженням, в якому пропонується новий концептуальний підхід до теоретико-методологічних основ міжрегіональної інтеграції як інноваційного напрямку політики регіонального розвитку.

В роботі враховано вимоги до докторської дисертації. Є власні здобутки автора. Збережені умови академічної доброчесності. Всі посилання на інших авторів коректні. Робота системна, ґрунтовна. Втім, є декілька дискусійних положень і рекомендацій: у параграфі 2.1 роботи багато уваги приділяється використанню інституційного підходу у дослідженні процесів регіонального розвитку. Було б доцільно скоротити цю частину дисертації на користь більш змістовного розгляду використання інших наукових методів.

Також бажано посилити обґрунтування актуальності теми дослідження, уточнити формулювання мети, деяких завдань і положень новизни. Зокрема, в положення «дістали подальшого розвитку підходи до визначення складових методології дослідження регіонального розвитку, серед яких виділено такі методи: системний, інституційний, діалектичний, структурно-

функціональний, соціологічний, історичний, статистичний, ситуаційний, порівняльний аналіз, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, вимірювання, описання, узагальнення, спостереження, картографічний, аналіз документів та ін.» було б доцільно виокремити сутність авторського внеску.

В цілому роботу готова до захисту, її можна рекомендувати для подальшого проходження в спеціалізовану вчену раду.

В.В. Баштанник, д.держ.упр., професор, рецензент зазначив, що дисертант та науковий керівником провели значну роботу, надав позитивний відгук на дисертацію, висловив побажання здобувачу врахувати побажання та пропозицій, які були надані фахівцями-рецензентами та розпочинати проходження етапів подальшого захисту.

Щодо основних дискусійних положень. Зокрема, щодо потреби уточнення визначення об'єкту дослідження з урахуванням того, що це може бути процес або сукупність відносин. Також доцільним було б у вступі посилити опис використаних методів із зазначенням підрозділів, в яких вони використовуються. Окрім цього, доцільно було б описати як розмежовуються ключові принципи «централізація-децентралізація», «концентрація-деконцентрація», уточнити поняття «субсидіарність», «пропорційність», також є доволі дискусійним визначення категорії «регіон», бажано підсилити аргументацію на користь застосування категорії «інтеграція», та «інтеграція регіонів»

В роботі доволі велику вагу обіймають пропозиції щодо запровадження смарт-спеціалізації як інструменту формування та оптимізації політики регіонального розвитку і сприяння міжрегіональному співробітництву, втім, опис розроблення цього інструменту можна було б зменшити на користь посилення теоретичних положень щодо впровадження європейського досвіду.

Попри зазначені недоліки і дискусійні положення, у цілому робота складає позитивне враження та заслуговує на захист.

С.А. Квітка, д.держ.упр., професор, рецензент: підтримую думки попередніх експертів, щодо подальшого представлення до спеціалізованої вченої ради. Підкреслив значущість розроблення ключових положень концепту платформного управління процесами міжрегіональної інтеграції в Україні, а саме: запропонованих функціональних рівнів побудови державної цифрової платформи у публічному управлінні, та формування концептуальної архітектури державної цифрової платформи управління міжрегіональною інтеграцією.

Висловив такі зауваження і рекомендації:

–у параграфі 5.2 проведено обґрунтування впровадження концепції стратегії розумної спеціалізації (Strategy for Smart Specialization – S3) у формуванні політики регіонального розвитку та сприяння міжрегіональному співробітництву в країнах Європейського Союзу. Втім, недостатньо обґрунтованими виглядають у роботі пропозиції щодо використання цього інструменту в процесі реалізації політики регіонального розвитку у вітчизняній практиці. На мій погляд, бажаним було б більш конкретизувати пропозиції автора.

– у роботі використовуються терміни «Е-мережі», «Е-урядування», «цифрові мережі», «мережеве управління», «цифровізація». Вважаю, що їх необхідно розмежувати як різні технології (електронні і цифрові);

– доцільним є необхідність пояснити розуміння категорії «міжрегіональна інтеграція», та розглянути поняття «дезінтеграція» та посилити полеміку щодо міжрегіональної конкуренції.

В цілому, зазначені недоліки і дискусійні положення не знижують наукову і практичну цінність роботи. Дисертація відповідає паспорту спеціальності 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» та може бути рекомендована до захисту у робот а за своїм змістом, актуальністю, ступенем новизни, наукової та практичної цінності і оформленням - вимогам МОН України до докторських дисертацій та п. 10 «Порядку присудження наукових ступенів».

Т.В. Маматова, д.держ.упр., професор: Дисертація є завершеним дослідженням. Справляє позитивне враження. Безсумнівно актуальна, особливо в умовах реформи децентралізації. Інноваційність дисертації полягає в новому концептуальному погляді та відповідності теоретично-методологічному напрямку дослідження. Робота містить конкретні пропозиції. Простежуються напрями дослідження щодо взаємовідносин держави та суспільства, стилю публічно-управлінської діяльності, аналізу та адаптації закордонного досвіду.

Проте, є деякі дискусійні положення. Параграф 3.2 містить великий обсяг загальної інформації. Хоча аналітична частина досліджуваного питання допомагає у виокремленні проблем, які склалися в досліджуваній сфері, з метою додержання обмежень щодо загального обсягу дисертації, її варто скоротити.

Втім, зазначені зауваження не знижують науковий рівень дисертаційного дослідження та її можна рекомендувати для подальшого проходження в спеціалізованій вченій раді.

Хожило І.І., д.держ.упр., професор. Підтримала дисертаційне дослідження для подальшого проходження за встановленими процедурами та рекомендувала посилити актуальність дослідження з урахуванням «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони»; посилити історичну частину дослідження та представлення її результатів у науковій новизні та додати довідки про впровадження результатів дослідження.

Наголосила, то в цілому дисертаційне дослідження виконане на високому науково-теоретичному рівні, відповідає паспорту спеціальності 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» та може бути рекомендоване до подальшого захисту в спеціалізованій вченій раді.

Гончарук Н.Т., д.держ.упр., професор. Надала позитивний відгук про дисертацію, зазначила, що новизна наукових положень і результатів, отриманих особисто здобувачем і поданих на захист, визначається рядом теоретико-методологічних засад, науково-методичного інструментарію і

практичних рекомендацій щодо публічного управління регіональним розвитком в Україні.

Відмітила окремі недоліки як от: необхідність уточнення формування об'єкту дослідження, та потребу більшого акцентування на розмежування повноважень інститутів влади у процесі регіонального розвитку. Рекомендувала перенести частину інформації до додатків.

Зазначила, що актуальність і новизна, важливість одержаних здобувачем наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практична цінність сформульованих положень та отриманих результатів в сукупності становлять необхідні підстави для висновку про те, що дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління. Враховуючи наукову цінність і практичну значущість дисертацій та рекомендувала її дія подальшого захисту у спеціалізованій вченій раді.

Липовська Н.А., д.держ.упр., професор. Наголосила на актуальності дисертаційного дослідження, особливо в умовах реформування системи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Надала позитивний відгук, звернула увагу на актуальність запропонованої здобувачем структурно-функціональної моделі регіонального системного утворення.

Рекомендувала дисертаційну роботу для подання на попередній розгляд до спеціалізованої вченої ради НТУ «Дніпровська політехніка».

Сорокіна Н.Г., д.держ.упр., доцент. Підтримала дисертаційне дослідження. Надала позитивний відгук. Важливим вважає те, що дисертаційна робота є інноваційною, а проблематика дослідження не була раніше об'єктом системного вивчення вітчизняної науки публічного управління та адміністрування. Висловила побажання щодо необхідності у тексті автореферату більш чітко висловити зміст структурно-функціональної моделі регіонального системного утворення, що забезпечує ідентифікацію основних учасників у економічній, соціальній, екологічній та управлінській підсистемах та встановленню якості їх взаємозв'язків та взаємодії. Також в дисертації потребують доопрацювання окремі графічні представлення моделей, які пропонуються.

У цілому вважаю, що висловлені мною зауваження є дискусійними і не суттєво впливають на позитивну оцінку представленої роботи. Дисертація є самостійним завершеним дослідженням, відповідає паспорту спеціальності 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» відповідає вимогам МОН України та може бути рекомендованою для подання на попередній розгляд до спеціалізованої вченої ради НТУ «Дніпровська політехніка».

Бородін Є.І., д.і.н., професор. Надав позитивний відгук на дисертацію, втім наголосив про необхідність більш детального розкриття змісту концептуалізації платформного управління процесами міжрегіональної інтеграції в Україні та потребу звернути увагу на запропонований підхід до розробки політики регіонального розвитку в сучасних умовах в Україні, де можна додати практичні приклади його застосування.

Проте, в цілому, ці зауваження не знижують рівень дисертаційного дослідження, робота є актуальною, інтересною з наукового погляду, відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління.

У результаті експертизи дисертації С.В. Корнієвського та повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

Дисертація С.В. Корнієвського, подана на здобуття наукового ступеня доктора наук з публічного управління та адміністрування - кваліфікаційна наукова праця обсягом основного тексту 17 авторських аркушів, оформлених відповідно до державного стандарту.

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт.

Підвищення відповідальності органів влади регіонального рівня за прийняття публічно-управлінських рішень, яке зумовлене реалізацією реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, а також викликами через збройну агресію російської федерації, вимагає імплементації інноваційних напрямів у сфері формування політики регіонального розвитку. Одним із таких напрямів є розвиток міжрегіональної інтеграції.

Усвідомлення того, що процеси регіонального розвитку залежать від безлічі аспектів, стало причиною втілення більш сучасних підходів до визначення його базових політичних засад. В сучасних умовах превалювання економічних чинників замінюється врахуванням екологічних, соціальних та управлінських чинників у розвиткових процесах. Гендерні, міжкультурні аспекти та проблеми безпеки гармонійно об'єднуються та викликають необхідність створення такої політики регіонального розвитку, яка б забезпечила максимальну перевагу і доступність можливостей для кожної людини у регіоні. Тому діяльність регіональних органів влади набуває особливого значення у реалізації планів і цілей регіонального розвитку.

Враховуючи зростання ролі публічної влади в питаннях формування та реалізації політики регіонального розвитку, на увагу заслуговують теоретичні розробки основ формування сучасної системи публічного управління, що висвітлені в роботах таких українських науковців, як О. Антонова, В. Бакуменко, В. Баштанник, Л. Белова, О. Борбровська, Є. Бородін, В. Бульба, В. Вакуленко, Н. Гончарук, Н. Драгомирецька, І. Дегтярьова, Н. Калашник, С. Квітка, Т. Крушельницька, М. Латинін, М. Лахижа, Н. Липовська, Т. Лозинська, І. Лопушинський, Т. Маматова, В. Мамонова, В. Мартиненко, Т. Мотренко, П. Надолішній, А. Попок, Л. Прокопенко, Л. Прудіус, А. Рачинський, С. Серьогін, Н. Сорокіна, Н. Статівка, О. Сушинський, В. Толкованов, І. Хожило, А. Чемерис, І. Шпекторенко та ін.

Хоча початок масового впровадження політики регіонального розвитку в європейських країнах датується 50-ми рр. ХХ століття, ще з кінця ХІХ століття проблеми економічного простору почали досліджуватись в економічній теорії. Цій тематиці були присвячені дослідження І. Тюнена, В. Лаунгардта, А. Вебера, В. Крісталлера, А. Льоша, М. Агметта, Р. Буайє, А. Маршалла, Дж. Бекаттіні, Дж. Фрідмана та ін. Вчені почали аналізувати включення простору в ринкові умови, сформовані нерівним регіональним розподілом ресурсів.

Надалі еволюція теорій регіонального розвитку пов'язується з такими науковцями як Д. Борте, Х. Зіберт, Р. Барро, Д. Ромер, Р. Солоу, Г. Мюрдаль, Ф. Перру, А. Хіршман, Ж. Р. Будвіль, П. Потье, М. Портер, М. Енрайт, М. Розенфельд, Д. Хамфри, Х. Шмітц, Б. Гардінер, П. Ромер, Р. Лукас, П. Кругман, М. Фуджита, А. Венаблес, Д. Родрік, Д. Аджемоглу, С. Джонсон. Ці вчені розглядали вплив різноманітних чинників на регіональний розвиток: ефективне використання ресурсів, так звані "полюси зростання", зростання регіональної конкурентоспроможності, збільшення капіталовкладень у науково-дослідну та конструкторську діяльність, інвестиції в людський капітал, концентрацію виробництва в місцях з великим розміром ринку, глобальну політику урядів та політичних і правових інститутів.

Представники національних концепцій регіонального розвитку, такі як А. Мазур, А. Філіпенко, Б. Сухорівський, В. Котельников, Д. Клиновий, Т. Пепа, С. Дорогоунцов, О. Ральчук, Т. Безверхнюк досліджували вплив на регіональний розвиток зовнішніх чинників, стадій економічної еволюції, модернізації виробництва, екологізації та публічно-управлінських рішень.

Проблеми регіонального розвитку, регіональної політики широко висвітлені в працях В. Бабаєва, О. Бобровської, М. Болдуєва, В. Воротіна, В. Гейця, Л. Зайцевої, М. Долішнього, С. Романюка, Т. Савостенко, В. Симоненка, А. Ткачука, О. Топчієва, Т. Уманець та ін.

Підґрунтям для дослідження аспектів публічного управління регіональним розвитком стали праці українських учених: І. Дробота, Т. Крушельницької, М. Латиніна, Т. Лозинської, Т. Маматової, В. Мамонової, А. Мерзляк, О. Мордвінова, І. Чикаренко, Ю. Шарова та ін.

Питання міжрегіональної інтеграції як інноваційного напряму політики регіонального розвитку досі не посіли належного місця, як у вітчизняному науковому просторі загалом, так і в науці публічного управління зокрема. Теоретичною основою досліджень інтеграційних процесів були наукові доробки всесвітньовідомих закордонних вчених: К. Пурсіайнена, Т. Дієза, А. Вейнера, Р. Харрісона, А. Етціоні, П. Якоба, Дж. Тоскано, Д. Корбі, які пов'язували поняття інтеграції зі зміцненням взаємозалежності та злагодженості елементів соціальної системи.

У останні роки у вчені приділяють увагу методологічному забезпеченню досліджень у сфері інтеррегіональних взаємозв'язків. Актуальними на даний момент є роботи В. Андрійчука, П. Беленького, О. Гонти, М. Долишнього, Ю. Макогона, Н. Мікули, В. Поповкіна, С. Романова, І. Сторонянської, О. Шаблія та ін.

Сьогодні різноманітні аспекти міжрегіональної інтеграції досліджуються такими вченими як: О. Баула, А. Безхлібна, Є. Волинець, Т. Деркач, І. Дунаєв, М. Лугова, Г. Мазур, М. Одінцов, Ю. Попова, Ю. Рогозян, В. Романенко, В. Юрченко.

Через широке проблемне поле інтеграційних процесів питання міжрегіональної інтеграції розглядаються у науковій літературі з різних поглядів з превалюванням досліджень економічної складової. Водночас проблематика впливу публічно-управлінських рішень на інтеграційні процеси в регіонах залишилась практично поза увагою науковців. Тому актуалізується формування теоретико-методологічного підґрунтя для наукового забезпечення діяльності органів публічного управління у сфері побудови оптимальних міжрегіональних зв'язків.

Визначення методологічних складових міжрегіональної інтеграції сприятиме діяльності органів публічного управління у сфері формування ефективної політики регіонального розвитку через визначення перспективних напрямів міжрегіонального співробітництва, становлення нових форм та механізмів міжрегіональної взаємодії та ін.

Дисертаційне дослідження виконувалось в межах науково-технічної роботи “Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні” (ДР 0122U002375) в Національному технічному університеті “Дніпровська політехніка”, особистий внесок – розроблено систему оцінних показників ефективності регіональних інвестиційних проєктів (довідка від 18.01.2024 № 12-34/82-ІДУ);

в Університеті митної справи та фінансів у науково-дослідній роботі “Розвиток інституту публічного управління та митного адміністрування на засадах інновативної парадигми” (ДР 0120U101495), особистий внесок – запропоновано напрями подальшого удосконалення інституційної трансформації системи органів державного управління в Україні (довідка від 01.09.2022 № 18-14/61);

та у Придніпровській державній академії будівництва та архітектури у науково-дослідній роботі на тему: “Трансформації публічного управління та адміністрування під впливом чинників глобалізації та регіоналізації” (ДР 0121U100390), особистий внесок – досліджено використання електронних платформ громадської участі у публічному управлінні (довідка від 06.12.2023 № 319/16-12).

Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації. У дисертації Корнієвського С.В. сформульовано та вирішено наукові завдання:

- узагальнити теоретичний зміст і складові методологічного базису публічного управління регіональним розвитком;
- проаналізувати використання методології публічного управління у дослідженні процесів регіонального розвитку;
- розробити структурно-функціональну модель регіонального системного утворення;

- розробити сукупність методологічних підходів дослідження процесів міжрегіональної інтеграції;
- виокремити світові та національні тенденції еволюції політики регіонального розвитку;
- проаналізувати правові засади формування та реалізації політики регіонального розвитку в Україні;
- здійснити порівняльно-історичний розгляд галузевого та регіонального підходів до формування політики регіонального розвитку, обґрунтувати необхідність інтеграції цих підходів на сучасному етапі;
- виявити наявні інструментальні та інституційно-правові методи впливу на процеси міжрегіональної інтеграції в Україні;
- визначити актуальні тенденції розвитку інтегративних процесів;
- запропонувати смарт-спеціалізацію як інструмент формування та оптимізації політики регіонального розвитку і сприяння міжрегіональному співробітництву;
- розробити та запропонувати ключові положення концепту платформного управління процесами міжрегіональної інтеграції в Україні.

Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Дисертаційне дослідження є самостійною науковою працею в галузі публічного управління та адміністрування, у якій автор отримав нові науково обґрунтовані результати, що розкривають теоретико-методологічні засади публічного управління регіональним розвитком в Україні, засновані на системному підході до моделювання з врахуванням рівнів управління та процедур взаємовідносин держави і суспільства та світового досвіду. Дисертаційне дослідження є першим комплексним дослідженням, в якому пропонується новий концептуальний підхід до теоретико-методологічних основ міжрегіональної інтеграції як інноваційного напрямку політики регіонального розвитку.

Вперше у вітчизняній науці публічного управління та адміністрування дисертантом:

- розроблено структурно-функціональну модель регіонального системного утворення, що забезпечує ідентифікацію основних учасників у економічній, соціальній, екологічній та управлінській підсистемах та встановленню якості їх взаємозв'язків та взаємодії. Ці взаємозв'язки і взаємодії визначають стан системи і можуть бути сильними або слабкими, регулярними або нерегулярними, що допоможе описати стан регіонального розвитку та сприятиме: аналізу поточного стану регіону; оцінці ефективності функціонування моделі порівняно з попередніми станами регіону; виявленню потенційних можливостей розвитку регіону та плануванню на цій основі можливих напрямів розвитку (на основі оцінки переваг і недоліків); обґрунтуванню вибору та впровадженню ефективних методів регіонального розвитку та інших аспектів;
- розроблені ключові положення концепту платформного управління процесами міжрегіональної інтеграції в Україні, а саме: запропоновані

функціональні рівні побудови державної цифрової платформи у публічному управлінні, концептуальна архітектура державної цифрової платформи управління міжрегіональною інтеграцією, під якою розуміється програмне забезпечення з централізованим механізмом управління, яке створене відповідним центральним органом виконавчої влади, для виконання функцій генерації публічно-управлінських рішень щодо побудови ефективної системи міжрегіональних зв'язків;

удосконалено:

- підходи до розгляду методологічного базису публічного управління регіональним розвитком та його складових, що дозволило визначити зміну належності змісту поняття “регіон” - переходу з економічної категорії до управлінської завдяки складним управлінським процесам та зв'язкам, визначити відмінності розуміння понять “розвиток регіонів” і “регіональний розвиток”;

- обґрунтування методологічних складових міжрегіональної інтеграції, які включають: сутність, принципи, суб'єкти та об'єкти, головні фактори розвитку міжрегіональної інтеграції, основні напрями, а також форми та механізми міжрегіональної взаємодії, в тому числі її інституційно-правове забезпечення;

- узагальнення тенденцій розвитку формування регіональної політики країн-членів ЄС упродовж історичних етапів її розвитку (з п'ятдесятих років минулого століття до сьогодення), які вирізняються правовим забезпеченням, інструментами реалізації та цілепокладанням, зокрема, виявлено такі тенденції: тяжіння регіональної політики країн-членів ЄС до нарощення ступеня посилення економічного та соціального згуртування регіонів; спрямування стратегічних пріоритетів регіональної політики на зменшення економіко-соціальних розривів між різними регіонами, подолання відсталості менш розвинених територій; формування інструментів посилення політики згуртування регіонів;

- теоретичні положення щодо побудови системної моделі оцінки ефективності міжрегіонального інвестиційного проекту, яка включає чотири складових – економічну, соціальну, бюджетну та екологічну із застосуванням методу багатокритеріальної оптимізації;

- підходи до формування міжрегіональних кластерів, у результаті чого запропоновано структуру міжрегіонального кластера та низку ефективних інструментів розвитку кластерів, серед яких: форсайт кластера; ланцюжок цінності кластера; лінійна модель інноваційної діяльності; бенчмаркінг міжрегіонального кластера; бізнес-модель інфраструктурної організації кластера; розвиток соціального капіталу кластера та модель “3б стратагем”;

дістали подальшого розвитку:

- підходи до визначення складових методології дослідження регіонального розвитку, серед яких виділено такі методи: системний, інституційний, діалектичний, структурно-функціональний, соціологічний, історичний, статистичний, ситуаційний, порівняльний аналіз, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, вимірювання, описання, узагальнення,

спостереження, картографічний, аналіз документів та ін.

- теоретичний зміст поняття “міжрегіональна інтеграція” як процесу побудови системи взаємозв’язків між соціальною, економічною, екологічною та управлінською підсистемами двох або більше регіональних системних утворень з метою ефективного розподілу ресурсів для досягнення нового, вищого рівня розвитку регіонів, що інтегруються;

- узагальнення типології законодавства та особливостей впливу різних груп законів за типами на державне управління регіональним розвитком, зокрема, виявлено такі типи і відповідні їх особливості: статусне законодавство - визначення статусу та повноважень органів влади в щодо державної регіональної політики та регіонального розвитку; законодавство регіонального розвитку - визначення компетенцій центрального органу виконавчої влади з регіонального розвитку і документальної основи їх діяльності; ресурсне законодавство - визначення ресурсного забезпечення на регіонального розвитку на коротко-, середньо- і довгострокову перспективу; інвестиційне законодавство - визначення порядку формування механізму залучення інвестицій у регіональний розвиток; для просторового планування - визначення процесу розробки схем планування території області та районів;

- методичні основи імплементації успішних світових практик щодо використання підходів смарт-спеціалізації до активізації процесів міжрегіональної інтеграції;

- підхід до розробки політики регіонального розвитку в сучасних умовах в Україні, який передбачає реалізацію загальнонаціональних інвестиційних програм, розроблених на основі консультацій з органами влади регіонального рівня, в поєднанні з додатковою регіональною політикою, яка фінансується спільно.

Обґрунтованість і певність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються. У цілому робота відрізняється теоретичною глибиною, практичним значенням і високим ступенем обґрунтованості наукових положень та висновків. У дисертації застосовувалися загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема:

- метод аналізу дозволив здійснити відбір наукової інформації за темою дисертації, розкрити напрацювання вітчизняних та закордонних вчених у цій галузі, виявити недостатньо досліджені питання, розроблення яких, власне, і лягло в основу дослідження методологічних засад публічного управління регіональним розвитком;

- метод синтезу дозволив узагальнити теоретичний зміст і складові методологічного базису публічного управління регіональним розвитком, запропонувати структуру методології міжрегіональної інтеграції;

- систематизація підходів до змісту поняття “регіон” надала можливість запропонувати його визначення;

- завдяки використанню методу класифікації проведено класифікацію законодавства, яке впливає на регіональний розвиток та класифікацію цифрових платформ за їх моделями;

- метод типології використано для дослідження підходів до типологізації стратегічного менеджменту;

- узагальнення основних положень теорії мереж забезпечило надання певних висновків щодо її застосування у питаннях міжрегіональної інтеграції, а також узагальнення визначень поняття “цифрова платформа” сприяло розробці концепту платформного управління процесами міжрегіональної інтеграції в Україні;

- методи ранжирування та абстрагування надали можливість визначити наповнення рівнів конкретизації та спрямованість цілей стратегій розвитку областей України на період 2021-2027 років та виявити ступінь впливу цих документів на процеси міжрегіональної інтеграції;

- використання системного підходу для встановлення поняттєвих меж міжрегіональної інтеграції дало змогу визначити основні складові процесу міжрегіональної інтеграції;

- метод абстрагування в поєднанні з системним методом дозволили виділити найістотніші проблеми, що склалися у сфері формування та реалізації політики регіонального розвитку, здійснити їхнє узагальнення;

- метод формалізації використано в ході розробки методики багатокритеріальної оцінки міжрегіональних інвестиційних проєктів;

- метод єдності історичного й логічного підходів використовувалося під час дослідження закономірностей розвитку формування та реалізації регіональної політики;

- метод порівняння надав можливість визначити відмінності між поняттями “регіональний розвиток” та “розвиток регіонів”, відмінності між сучасним децентралізованим підходом до публічного управління регіональним розвитком і традиційним підходом вертикального управління “зверху вниз”, відмінності між регіональною політикою ЄС і національною політикою регіонального розвитку, а також відмінності між приватними та державними цифровими платформами;

- використовуючи метод моделювання побудовано структурно-функціональну модель регіонального системного утворення.

Емпіричну базу дисертації становлять результати досліджень Державної установи “Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України”, Національного інституту стратегічних досліджень, відповіді органів державної влади на інформаційні запити, також аналітичні звіти, настанови, практичні посібники щодо діяльності органів публічного управління у сфері формування та реалізації політики регіонального розвитку, розроблювані в межах діяльності міжнародних організацій, проєктів і програм (DESPRO, U-LEAD, USAID, Підтримка політики регіонального розвитку в Україні тощо).

Наукове значення роботи С.В. Корнієвського полягає в розробці та науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних засад публічного управління регіональним розвитком в Україні та формулюванні практичних пропозицій щодо їх розвитку.

Дисертаційне дослідження є першим комплексним дослідженням теоретико-методологічних основ міжрегіональної інтеграції як інноваційного

напряму політики регіонального розвитку.

Практичне значення роботи та використання результатів роботи.

Основні концептуальні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи мають практичне спрямування та можуть бути враховані суб'єктами публічного управління регіональним розвитком. Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що теоретичні та методологічні положення й висновки, сформульовані в дисертаційному дослідженні, є основою для вирішення практичних завдань в питаннях міжрегіональної інтеграції, що сприятиме підвищенню ефективності публічно-управлінських рішень, зниженню транзакційних витрат на управління, а також забезпечить досягнення нового якісного рівня регіонального розвитку в Україні.

Основні положення дисертаційного дослідження впроваджено:

- в поточну діяльність компанії Кімонікс Інтернешенел Інк під час реалізації проекту Агентства США з міжнародного розвитку USAID «Зміцнення громадської довіри (UCBI-4)» у процесі реалізації стратегічного плану програми направлено на відновлення прифронтових регіонів України (довідка від 14.12.2023 р. № 4012/1412);

- в діяльність Запорізької обласної ради щодо побудови оптимальних міжрегіональних зв'язків (довідка від 17.11.2023 р. № 128-вих);

- Дніпропетровською обласною асоціацією органів місцевого самоврядування під час експертно-консультативного супроводу об'єднаних територіальних громад (довідка від 25.12.2023 р. № 12);

- в перспективну діяльність департаменту цифрової трансформації, інформаційних технологій та електронного урядування Дніпропетровської обласної державної адміністрації під час підготовки проекту Регіональної програми інформатизації «Дніпропетровщина: цифрова трансформація» (довідка від 18.12.2023 р. № 2632/0/31-23);

- в навчальний процес Придніпровської державної академії будівництва та архітектури в ході розроблення навчально-методичного забезпечення освітніх програм, а саме: до робочої програми нормативної дисципліни «Стратегічне та проєктне управління» освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування» (спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування», другий (магістерський) рівень) додано тему «Реалізація стратегій розвитку» щодо організації розробки та реалізації регіональних стратегій розвитку; оновлено зміст теми «Основи регіональної політики розвитку транскордонного співробітництва» робочої програми вибіркової навчальної дисципліни «Транскордонне та міжрегіональне співробітництво» освітньо-професійної програми «Управління та адміністрування регіональних економічних систем» (спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування», перший (бакалаврський) рівень) щодо основних складових методологічного базису політики регіонального розвитку; оновлено зміст теми «Стратегічне планування місцевого розвитку на засадах децентралізації» робочої програми нормативної дисципліни «Особливості політики децентралізації в Україні»

освітньо-професійної програми «Управління та адміністрування регіональних економічних систем» (спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування», перший (бакалаврський) рівень) щодо підвищення відповідальності місцевих органів влади за прийняття публічно-управлінських рішень зі стратегічного управління (довідка про впровадження від 06.12.2023 № 320/08.12-12).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Дисертаційне дослідження автор виконав самостійно, в ньому не використовувалися ідеї або розробки інших дослідників, у співавторстві з якими були підготовлені окремі наукові публікації у фахових виданнях. Дисертація містить ідеї, положення, висновки та наукові результати, отримані безпосередньо автором. Сформульовані в дисертації висновки та рекомендації відповідають її змісту й впливають з основних результатів. У дисертаційному дослідженні не використовувались матеріали кандидатської дисертації автора. Дисертаційна робота є самостійною науковою працею, в якій основні науково-теоретичні положення, авторські розробки, висновки та рекомендації, зокрема ті, що становлять наукову новизну, отримано та сформульовано автором самостійно і відповідно розкрито у списку наукових публікацій.

За темою дисертаційного дослідження опубліковано 37 наукових праць, серед них: 1 одноосібна монографія, 3 колективних монографії, 17 статей у наукових фахових виданнях, 3 статті у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS, 13 публікацій у матеріалах науково-комунікативних заходів, в тому числі у 4-х закордонних (Латвія, Польща, Італія).

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Монографії:

1. Корнієвський С.В. Міжрегіональна інтеграція як інноваційний напрям політики регіонального розвитку: теоретико-методологічний аспект : монографія. – Дніпро : ПДАБА, 2023. – 376 с.

2. Формування та реалізація інноваційної соціально орієнтованої моделі розвитку територій в Україні : монографія / О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко, О. В. Каховська [та ін.]; за заг. ред. д.держ.упр., проф. О. Ю. Бобровської та к.е.н., доц. Т. О. Савостенко. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2016. С. 89-99.

Особистий внесок автора: розглянуто формування консолідованої політики комплексного розвитку регіону щодо забезпечення функціонування соціально орієнтованої моделі.

3. Політика комплексного економічного розвитку регіону: механізми

формування і реалізації : монографія / О. Ю. Бобровська, С. В. Корнієвський. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017, С. 5-42, 57-91, 118-147.

Особистий внесок автора: розглянуто інституційно-правові передумови формування механізмів розвитку економічної політики та методичних засад її дослідження, а також механізми забезпечення реалізації державної регіональної політики в Україні.

4. Sustainable development of territories: challenges and opportunities: monograph / Bobrovska O. Yu., Krushelnytska T. A., Prokopenko L. L. [etc]; ed. by O. Yu. Bobrovska. – Published by International Center for Research, Education and Training. MTÜ. Tallinn, Estonia, 2021. – P. 37-45.

Особистий внесок автора: розглянуто комплексний аспект теоретико-методологічних засад забезпечення сталого розвитку.

Статті:

5. Корнієвський С. В. Забезпечення ефективності державно-управлінських рішень щодо визначення пріоритетності інвестиційних проектів / С. В. Корнієвський, Г. С. Трофименко // Держ. упр. та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – № 1 (32) – С. 74 – 83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2017_1_13

Особистий внесок автора: розробка системи оцінних показників ефективності регіональних інвестиційних проектів.

6. Корнієвський С. В. Наукометричний контент-аналіз дисертаційних досліджень з державного управління регіональним розвитком / С. В. Корнієвський // Держ. упр. та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. – № 4 (43) – С 6 – 13. doi: 10.33287/101901. URL: <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/public/article/view/220>

7. Корнієвський С. В. Правові засади державного управління регіональним розвитком: етапи становлення та перспективи вдосконалення / С. В. Корнієвський // Держ. упр. та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. – № 3 (46) – С. 13 – 23. doi: 10.33287/102041. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2020_3_4

8. Корнієвський С. В. Структурно-функціональна модель регіонального системного утворення в методології дослідження публічного управління / С. В. Корнієвський, Т. А. Крушельницька // Публічне управління та митне адміністрування, 2020. – № 3 (26) – С. 10–16. DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2020-3.2>. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2020/3/4.pdf>

Особистий внесок автора: проведено опис видів моделей та розроблена структурно-функціональна модель регіонального системного утворення.

9. Корнієвський С. В. Історична ретроспектива формування європейської політики регіонального розвитку / С. В. Корнієвський // Держ. упр. та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. – № 4 (47) – С. 23 – 32. DOI: <https://doi.org/10.33287/102064>. URL: <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/public/article/view/133>

10. Корнієвський С. В. Вплив регіональної конкуренції та міжрегіональної інтеграції на формування політики регіонального розвитку / С. В. Корнієвський // Публічне управління та митне адміністрування, 2020. – № 4 (27) – С. 86–93. DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2020-4.14>. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2020/4/16.pdf>
11. Корнієвський С. В. Синергетичне поєднання різних вимірів інтегрованості у формуванні політики регіонального розвитку в Україні / С. В. Корнієвський // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9 – № 1 – С. 81–90. DOI: <https://doi.org/10.15421/152108>. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aspulup_2021_9_1_10
12. Корнієвський С. В. Методологія публічного управління з дослідження політики регіонального розвитку / С. В. Корнієвський // Держ. упр. та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2021. – № 1 (48) – С. 6–15. DOI: [10.32782/palg/2021.1.1](https://doi.org/10.32782/palg/2021.1.1). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2021_1_3
13. Корнієвський С. В. Аналіз інституційно-правової сфери розвитку міжрегіональної інтеграції / С. В. Корнієвський // Наукові перспективи Сер. : Державне управління – Київ, 2021. Випуск № 10 (16) – С. 117-127. DOI: <https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-10>(16)-117-127. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/584/588>
14. Корнієвський С. В. Теоретичні визначення складників методологічного базису публічного управління регіональним розвитком / С. В. Корнієвський // Публічне управління і адміністрування в Україні. – 2021. – № 24 – С. 16–24. DOI <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2021.24.2>. URL: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2021/24-2021/24-2021.pdf>
15. Корнієвський С. В. Теоретичні засади і методичне забезпечення стратегічного управління регіональним розвитком / С. В. Корнієвський // Держава та регіони. Сер. : Державне управління. – 2021. – № 1 – С. 21–29. DOI <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2021.1.3>. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2021/5.pdf
16. Корнієвський С. В. Врахування впливу глобалізаційних процесів в ході прийняття стратегічних рішень з регіонального розвитку / С. В. Корнієвський // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9 – № 3 – С. 53–63. DOI: <https://doi.org/10.15421/152128>. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aspulup_2021_9_3_8
17. Корнієвський С. В. Використання методології державного управління у дослідженні процесів регіонального розвитку / С. В. Корнієвський // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9 – № 4 – С. 50–60. DOI: <https://doi.org/10.15421/152137>. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aspulup_2021_9_4_9
18. Корнієвський С. В. Використання потенціалу впливу регіональних стратегій на процеси регіонального розвитку / С. В. Корнієвський // Публічне управління та митне адміністрування, 2021. – № 3 (30) – С. 69–78. DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2021-3.11>. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2021/3/11.pdf>

19. Корнієвський С. В. Методологія дослідження процесів міжрегіональної інтеграції / С. В. Корнієвський // Таврійський науковий вісник. Серія Державне управління, 2021. - № 3 – С. 47 – 57. DOI <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2021.3.7>. URL: <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/117>

20. Корнієвський С. В. Мережеві методи у публічному управлінні процесами міжрегіональної інтеграції / С. В. Корнієвський // Наукові інновації та передові технології. Серія Державне управління, 2022. - № 7 (9) – С. 232 – 245. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-7\(9\)-232-245](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-7(9)-232-245). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/1960/1959>

21. Корнієвський С. В. Платформне управління міжрегіональною інтеграцією / С. В. Корнієвський // Наукові інновації та передові технології. Серія Державне управління, 2022. - № 10 (12) – С. 76 – 101. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10\(12\)-76-101](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10(12)-76-101). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/2593/2599>

Статті в зарубіжних виданнях, які включено до міжнародних наукометричних баз:

22. Korniiievskiy, S. & Matveieva, O. (2021). Selection of regional sustainable development project using the method of multiple-criteria optimization. *Revista geintec-gestao inovacao e tecnologias*. (Vol. 11, № 2), 2238-2355 [фахове видання; міжнародні наукометричні бази: Web of Science]. URL: <http://revistageintec.net/old/article/selection-of-regional-sustainable-development-project-using-the-method-of-multiple-criteria-optimization/index.html>

Особистий внесок автора: розроблено комплексний підхід до процесу оцінювання великомасштабного інвестиційного міжрегіонального проєкту, проведено аналіз підходів до використання методів багатокритеріальної оптимізації у виборі оптимального міжрегіонального проєкту.

23. Voronov, O., Kurnosenko, L., Bezena, I., Petryshyn, N., Korniiievskiy, S. & Plychok, B. (2023). Public Administration of Planning for the Sustainable Development of the Region in the Context of Total Digitalization. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. (Vol. 18, № 1, January), 61-67 [фахове видання; міжнародні наукометричні бази: SCOPUS Q2]. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.180106>. URL:

https://www.researchgate.net/publication/368565186_Public_Administration_of_Planning_for_the_Sustainable_Development_of_the_Region_in_the_Context_of_Total_Digitalization

Особистий внесок автора: визначено вплив цифровізації на процеси змін на регіональному рівні та запропоновані напрями створення цифрової інфраструктури в регіонах.

24. Korniiievskiy, S. (2023). Smart Specialization As A Tool For Development And Optimization Of Regional Development Policy Formation And Promotion Of Interregional Cooperation. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*. (Vol. 14, № 2), 1204-1214 [фахове видання; міжнародні наукометричні

Опубліковані праці апробаційного характеру:

25. Корнієвський С. В. Планування соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. Сталий розвиток територій: проблеми та шляхи вирішення : матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф., Дніпро, 21 жовт. 2016 р. / за заг. ред. О. Ю. Бобровської. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2016. – С. 236 – 239.

26. Корнієвський С. В. Розвиток місцевого співтовариства як основа сталого розвитку міста. Посилення соціальної складової сталого розвитку міста: проблема чи перспектива? : матеріали семінару в межах проекту “Інформаційна платформа сталого розвитку міста Дніпра”, м. Дніпро, 15 листопада 2017 р. / за заг. ред. О. Ю. Матвєєвої. Дніпро : ГО “УЕФ”. – 2017. – С. 17 – 19.

27. Корнієвський С. В. Модернізація організаційних механізмів управління з метою забезпечення сталого розвитку міста. Концепція сучасного розвитку сучасного міста: економічний вимір : матеріали семінару – круглого столу, проведеного в межах проекту “Інформаційна платформа сталого розвитку міста Дніпра”, м. Дніпро, 28 листопада 2017 р. / за заг. ред. О. Ю. Матвєєвої. Дніпро : ГО “УЕФ”. – 2017. – С. 28 – 32.

28. Корнієвський С. В. Стратегія розвитку міста на засадах розумної спеціалізації: досвід Європейського Союзу. Матеріали науково-практичної конференції Експертиза стратегічного розвитку міста Дніпро: практика і перспективи розбудови взаємодії громадянського Суспільства і влади (Дніпро, грудень 2017 р.) / за заг. ред. Т. А. Крушельницької – Дніпро : ГО “ЛНІ”, – 2017. – С. 43 – 47.

29. Корнієвський С. В. Перспективи сталого розвитку Дніпропетровського регіону. Сталий розвиток територій: проблеми та шляхи вирішення : матеріали IX міжнар. наук.-практ. конф., Дніпро, 20 жовт. 2018 р. / за заг. ред. О. Ю. Бобровської. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – С. 70 – 73.

30. Корнієвський С. В. Використання цифрової мережі публічних сервісів та послуг у процесах оцінювання спроможності територіальних громад. Публічне управління в цифровому суспільстві : матеріали наук.-практ. конф., Аспекти публічного управління. – 2020. – Т. 8 – Спецвипуск – С. 72–74.

31. Корнієвський С. В. Теоретичні засади стратегічного управління регіональним розвитком. Міжнародна науково-практична конференція “Best Practices of Public Administration: International Experience” (м. Рига, Латвія, 2021 р.) – Р. 12-16.

32. Корнієвський С. В. Публічне управління міжрегіональними кластерами як сучасний інструмент політики регіонального розвитку. Міжнародна науково-практична конференція “Публічне адміністрування: європейські стратегії розвитку” (м. Венеція, Італія, 2021 р.) – Р. 27-30.

33. Корнієвський С. В. Інституційно-правове забезпечення розвитку міжрегіонального співробітництва в Україні. International scientific conference “New impulses for development of public administration and e-government: research issues” : conference proceedings, October 8-9, 2021. Lodz, the Republic of Poland : “Baltija publishing”, 64 pages, pp. 5-8.

34. Корнієвський С. В. Обґрунтування економічно ефективного розвитку українського села на основі фермерських екокомплексів. Актуальні проблеми економіки, управління та маркетингу в аграрному бізнесі: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Дніпро, 20 вересня 2022 р. Дніпро, ДДАЕУ, 2022. С. 207-209.

35. Корнієвський С. В. Розумна спеціалізація як інструмент реалізації політики регіонального розвитку. Традиції та інновації в сучасній науці та освіті в умовах викликів та загроз глобалізації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 29 листопада 2022 року). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 113-116.

36. Корнієвський С. В. Ресурсний потенціал міжрегіональної інтеграції. Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку. Матеріали XXXI Міжнародної науково-практичної конференції (07 квітня 2023 року, м. Рим (Італія) дистанційно), - 2023. – С. 41-45.

37. Корнієвський С. В. Особливості стратегічного управління розвитком територіальних громад в умовах післявоєнного відновлення. Актуальні проблеми економіки, управління та маркетингу в аграрному бізнесі: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Дніпро, 05-06 жовтня 2023 р. Дніпро, ДДАЕУ, 2023. С. 314-315.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація та автореферат написані грамотно, стиль викладу в них матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечує легкість та доступність їх сприйняття.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертація відповідає паспорту спеціальності 25.00.01 - теорія та історія державного управління за напрямками:

- сутність і зміст, основні категорії, поняття, методологія та принципи державного управління;
- закономірності, особливості, тенденції та основні чинники розвитку державотворення та державного управління;
- доктрини, концепції, теорії державного управління, світові тенденції їх розвитку та порівняльний аналіз;
- державне управління як система; аналіз і синтез, методи дослідження, типологія систем державного управління, їх моделювання та оптимізація;
- конституційно-правові засади державного управління, його цілі, завдання, функції;
- функціональний, галузевий, регіональний та інші аспекти державного управління;

- форми та методи державного управління їх класифікація.

Дисертаційне дослідження також відповідає формулі спеціальності, а за своїм змістом, актуальністю, ступенем новизни, наукової та практичної цінності і оформленням - вимогам МОН України до докторських дисертацій та п. 10 «Порядку присудження наукових ступенів».

Характеристика особистості здобувача. Корнієвський С.В. проявив себе творчим дослідником, науковцем, здатним самостійно і на високому теоретичному рівні визначати та розв'язувати наукові проблеми, що виникають у галузі державного управління. Дисертант самостійно виконав значний обсяг досліджень, необхідних для обґрунтування наукових положень та рекомендацій, вмів працювати з літературою, володіє сучасними методами аналізу; є людиною високого культурного рівня.

Думки викладає чітко й аргументовано. В ході написання дисертації продемонстрував наполегливість, працелюбність та творче мислення у розв'язанні складних і суперечливих питань дослідження.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ЩОДО ДИСЕРТАЦІЇ

1. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація Корнієвського С.В. відповідає вимогам пункту 10 «Порядку присудження наукових ступенів».

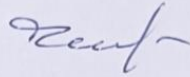
2. Рекомендувати дисертацію Корнієвського С.В. на тему: «Теоретико-методологічні засади публічного управління регіональним розвитком в Україні» за спеціальністю 25.00.01 - теорія та історія державного управління спеціалізований вченій раді для попереднього

розгляду і захисту.

3. Результати голосування присутніх на засіданні докторів наук та кандидатів наук: - всього: «за» - 17, «проти» - немає, «утримались» - немає; в тому числі за профілем поданої на розгляд дисертації: «за» - 14, в тому числі 11 докторів та 3 кандидати наук з державного управління.

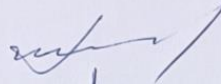
Рецензенти:

доктор наук з державного
управління, професор

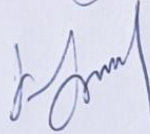
Ірина ЧИКАРЕНКО

доктор наук з державного
управління, професор

Віталій БАШТАННИК

доктор наук з державного
управління, професор

Сергій КВІТКА